

Flyg i PFF-övningen Baltops

Som vanligt har den internationella PFF-övningen Baltops genomförts i och över Östersjön under två juniveckor.

F 17 i Ronneby deltog med JAS 39 Gripen och genom att vara bas för tyska Tornado.

Helikopterflottiljen deltog med HKP 4 och HKP 10 Super Puma samt ubåtsjaktflygplanet SH 89 (Casa 212).

Helikoptrarna har varit baserade på olika fartyg, medan SH 89 haft Ronneby som bas.

HKP 10 Super Puma förankrad på den ryska jagaren Sovremennyjs helikopterdeck under övningen Baltops.

Foto: Thomas Lagerström

En tysk Tornado taxar ut till start på sin tillfälliga bas F 17 i Ronneby.

Foto: Catharina Bergsell

DC-3 på Östersjöns botten

Den 18 juni meddelade företaget Marin mätteknik att man hittat ett flygplan som antas vara den DC-3 som saknas sedan en signalspaningsflygning över Östersjön den 13 juni 1952.

När denna utgåva av FlygvapenNytt lämnas till tryck känner inte Försvarmakten till fyndets exakta position närmare än att det är öster om Gotska Sandön.

Försvarmakten har studerat bildmaterial av fyndet och bedömer att flygplanet med

hittills känd information är den saknade DC-3:an. För att få identiteten formellt fast-

ställd krävs dock att flygplanets registreringsnummer kan verifieras.

Vid försvinnandet hade flygplanet en besättning på åtta man, varav tre tillhörde flygvapnet och fem Försvarets radioanstalt, FRA.

Händelserna den 13 juni 1952 beskrivs i FlygvapenNytt nr 1/02. Ett utdrag av artikeln finns i pdf-format på Internet:

www.flygvapennytt.mil.se

President Chirac mötte Team 60

Flygvapnets uppvisningsgrupp Team 60 har varit i Frankrike och gratulerat sina 50-årsjubilerande kolleger Patrouille de France. Bland gratulanterna fanns även Frankrikes president **Jacques Chirac**.

– Team 60 hade tur att bli framkallade för att hälsa på presidenten, som kunde meddela att han snart skulle träffa vår statsminister och då passa på att berätta att han träffat oss vid denna hedersamma stund, säger major **Christian Ziese**, chef för Team 60.

Den franske presidenten fick dock inte chansen att se Team 60 i aktion, eftersom den svenska gruppens besök hade ett annat syfte.

– Det var ett kombinerat studie- och representationsbesök hos Patrouille de France, som vi kunde genomföra tack vare ett stipendium från Friedländerska fonden, säger Christian Ziese.

Flygvapnets första underhållsofficerare

Den 14 juni examinerades fem fänrikar vid Försvarsmaktens Halmstadskolor som är unika – de är de första flygvapenofficerarna som direkt utbildats med inriktning mot underhållstjänst.

De nya fänrikarna ger oss här en kort summering av utbildningsåret.

Den 29 juli 2002 inleddes fackskedet på Basunderhållsskolan vid FMHS i Halmstad. Under höstterminen fokuserades utbildningen på skjutledare bana samt skjutledare fält. Skjutledarutbildningen hölls bland annat på Önnarps och Kosta skjutfält samt en viss del vid Lv 6 med omnejd.

Under terminen ingick även tre veckors trupputbildning vid respektive hemförband. Detta för att utvecklas som instruktörer, skapa kontakter med framtida arbetskamrater och hemförbandet.

Under vårterminen omfattade utbildningen främst taktik samt facktjänst. Den sistnämnda har givit inblick i förplägnadstjänst, ammunitionstjänst samt sjukvårdstjänst. Instruktörsutbildning gavs inom vatten- samt drivmedelstjänst. Civilt ADR-intyg har erhållits under kursen.

Under våren fick vi truppföra under FVÖ 03. Mycket uppskattat och givande för oss elever. Vi agerade även som stöd till respektive förband då det finns stora brister på främst personal men även kompetens inom underhållsfacket. En slutsats man kan dra av detta: utbilda fler underhållsofficerare ...

Fler truppföringstillfällen efterfrågas av oss kadetter,

Flygvapnets första direktutbildade underhållsofficerare, övre raden fr v: Alexandra Morén och Henrik Sjövik. Nedre raden fr v: Johan Bergström, Cecilia Gustafsson samt Per Erskjåns.

Foto: Per Josse/Försvarets bildbyrå

eftersom det är gyllene tillfällen att lära organisationen "in action" samt få verifikationer på erhållna kunskaper.

Utbildningen har varit mycket arméinriktad, både vad gäller taktik och materiel. Mer fokus bör läggas på basbataljonens struktur och funktion och inte på bedömanden.

Utbildningen har genomförts av kompetenta, pedagogiska samt engagerade lärare. De har givit en bra hel-

hetsbild över basbataljonen samt att vi även ska kunna verka inom arméns underhållstjänst.

Vi är oerhört glada över att flygvapnet fått upp ögonen för underhållstjänsten. Det kommer alltid att behöva vatten, mat, fordon, drivmedel, sjukvård m m.

Att vi är de första utbildade inom detta fack är en sanning med modifikation. Förra året skraddarsyddes denna kurs

för en reservofficer som skulle skola om sig till yrkesofficer. Detta året är dock det första officiella utbildningsåret för yrkesofficerare i underhållstjänst i flygvapnet. Vi kan varmt rekommendera underhållsfacket – roligare och mer innehållsrik utbildning får ni leta efter.

FK JOHAN BERGSTRÖM F 7

FK CECILIA GUSTAFSSON F 7

FK PER ERSKJÅNS F 4

FK ALEXANDRA MORÉN F 4

FK HENRIK SJÖVIK F 17

Examen för nya helikopterpiloter

Den 27 maj var det examen på Malmen utanför Linköping för åtta nya helikopterpiloter efter genomgången GHU – grundläggande helikopterutbildning. Vid en ceremoni delade flygvapeninspektör **Jan Andersson** ut de eftertraktade helikoptervingarna att fästa på uniformen.

Kursen har genomförts av Helikopterflottiljen och har pågått under tio månader. Under denna period har eleverna flugit cirka 170 timmar vardera i HKP 6 Jet Ranger

Bland de nyexaminerade helikopterpiloterna märks fänrik **Karin Lood**, som är den hittills tredje kvinnan som genomgått GHU.

Examen för nya helikopterpiloter på Malmen, som här ses i den främre raden, tillsammans med flyglärarna.

Foto: Nina Karlsson

De sista HKP 5 sålda till Tyskland

Den 14 maj 2003 undertecknades papperen gällande försäljningen av Försvarsmaktens sista HKP 5. Helikoptertypen anskaffades i början av 1980-talet och har använts till grundläggande flygutbildning och artillerieldledning.

Ett anbudsförfarande, där 18 bud lagts från bland annat Sydafrika och Spanien, gav till slut S.P. Helikopter-Service GmbH från Dattenberg i Tyskland möjlighet att köpa sex helikoptrar för 3 826 524 kronor (regnr 05223, 05224, 05227, 05238, 05240 och 05243). Samma företag köpte 15 HKP 5 för två år sedan och har därmed köpt merparten av flottan.

En HKP 5 (regnr 05237), tillsammans med kringutrust-

ning, utbytesenheter, motorer, reservdelar och serviceutrustning, såldes till Rotorkonsult i Borlänge för 1 336 194 kronor.

Dessförinnan hade helikoptrarnas specifikt militära utrustning demonterats, efter beslut från ISP – Inspektionen för strategiska produkter.

Efter dessa försäljningar återstår två HKP 5 (regnr 05245 och 05246), vilka är tänkta att sparas som flygande museihelikoptrar. Men det är inte riktigt beslutat i skrivande stund, eventuellt kan även dessa också komma att säljas. Sedan tidigare finns en HKP 5 bevarad vid Flygvapenmuseum.

TEXT OCH FOTO: MIKAEL FORSLUND

Den 14 maj vid Dala Airport i Rommehed. Lars-Olov Svanström och Stefan Winblad från Försvarsmaktens Logistik överlämnar sex tidigare HKP 5 till Richard Brandecker och Burkard Noll från den tyska köparen S.P. Helikopter-Service GmbH.

På nya poster

Den 1 juli skedde förändringar på ett antal chefsbefattningar inom Försvarsmakten. För flygvapnets innebar det att F 4 på Frösön fått en ny chef, överste **Tommy Bengtsson**. Företrädaren överste **Jan Sahlestrand** arbetar numera i Högkvarteret i Stockholm.

Överste **Thomas Karlsson**, tidigare försvarsattaché i Chile, har blivit ny chef för Högkvarterets luftstridsavdelning. Företrädaren överste **Anders Johansson** har blivit ställföreträdande chef för utvecklingsavdelningen i Högkvarterets strategiledning.

Överste **Mats Engman** har

lämnat en befattning vid Försvarshögskolan och blivit chef för analysavdelningen vid Must. Företrädaren överste **Roger Nordh** har utsetts till chef för Försvarsmaktens krigsspelscentrum i Stockholm.

Per Nilsson utnämndes till överste den 1 april. Med början den 1 augusti tillträder han en befattning vid Försvarets materielverk.

Från samma datum blir överstelöjtnant **Torgny Fälthammar** chef för Teknikområde Luft inom Försvarsmaktens logistiks Teknikdivision.

USA fotospanade över Norrland

I början av juni genomförde USA en fotospaningsflygning över Sverige inom ramen för rustningskontrollprogrammet Open Skies. Flygningen gjordes med en för ändamålet specialutrustad version av Boeing 707, benämnd OC-135.

Flygningen utgick från F 21 i Luleå och vidare mot Kiruna, Östersund och längs kusten upp mot Luleå. *Foto: Louise Levin*

Från styrradio till Gripens nätverk

Carl Norberg, pensionerad överste av första graden, har gjort en reflektion över den snabba tekniska utvecklingen som kännetecknat flygvapnet.

Här delger han några personliga glimtar från utvecklingen.

Urpreniären skedde omkring 1958 när jag som förare i en Pembroke fick se hur en visare angav vilken kurs jag skulle styra. Det var första gången "styrradio" ledde en förare utan någon muntlig order.

Jag begrep nog att det var en viktig nyhet – men inte att det skulle bli så stort.

Styrradioledning i Draken

För installation i Draken skulle en av apparaterna helst sitta i kabinens sköna miljö. Kabinattrappen betraktades som färdig och fullstuvad men vid besök på Saab råkade min vänstra armbåge finna en lucka. Där fick enheten plats och möjliggjorde att utvecklingen kunde fortsätta.

Ett stort steg togs under 1960-talet

när stridsledaren på storradarn PS-08 med utsikt över nästan hela Östersjön kunde leda en Draken helt utan tal och nå perfekt utgångsläge för anfall. Som chef för F 13 i Norrköping hade jag för-månen att bese detta.

Att som förare i Draken få tillräcklig ledning trots kraftig störning på talra-

Carl Norberg fotograferad i Draken.

dion kändes som en stor sak. Sven-Olof Olson hade infört de "styrdatakommandon" jag föreslagit.

En Viggenpremiär

När den suveräne divisionschefen **Åke Lindqvist** från en JA 37 Jaktviggen under 1980-talet kunde börja sända sin radarbild till ett flygplan i beredskap på marken på Bråvalla förstod vi att detta var ett genombrott. Senare kunde ju bilden även sändas till en stridsledningscentral.

Jan Manhem och Åke Lindqvist hade sedan inte så svårt att få mig som chef för Flygstabens systemsektion att stödja utvecklingen mot datasamband inom förband. Ett nätverk höll på att ta form!

På framkant

Vid mängder med orienteringar för kvalificerade besökare har det varit mycket roligt att kunna berätta om vårt system, som verkligen legat på framkant – och med den äran ännu gör det i nutida tillämpningar.

CARL NORBERG